

N:o 132.

Af Herr W. Farup m. fl: Angående förhöjning af anslaget till understödjande af sådana myruddikningar och vattenaftappningar som förträdesvis afse att minska frostländigheten.

Det är en temligen allmän föreställning hos dem, som icke känna Norrland, att klimatet der lägger hinder i vägen för att jordbruk skulle med framgång kunna idkas samt att invånarne därför gjorde klokast uti att låta jordbruket vara och egna sig åt boskapsskötsel, skogsafverkning och industri.

Till en början torde vid denna uppfattning om norrländska förhållanden böra erinras, att Norrland har en så stor utbredning från norr till söder, att växtligheten gestaltar sig helt olika i olika delar af detta vidsträckta land, men ingenstädes, utom i de allra nordligaste socknarne och i de delar, der i följd af landets höjd öfver hafvet växtligheten minskas, lägga de långa vintrarne och de korta somrarne hinder i vägen för att med fördel idka jordbruk med sådana alster, som tillhöra och trifvas vid höga breddgrader. Tvärtom skall det vara sällsynt uti orter med blidare klimat att få se sådana kornfält, potatisåkrar och timotejvallar, som frambringas ur Norrlands jord.

Mén norrländska jordbruket har en fiende, som det gäller att med all makt bekämpa, och det är de vidsträckta, sankta mossar och myrar, som hålla köld och bilda frost, som förödande drager öfver de närbelägna åkerfälten. Den härligaste och mest lofvande gröda förstöres på en natt i följd af granskapet med en outdikad myr.

Emellertid kan det onda besegras, och de mest välsignelserika verkningar af torrläggningar ser man öfverallt i Norrland. Dessa förhållanden hafva ock af Konung och Riksdag uppmärksamrats, och ett be-
lopp är af Riksdagen anslaget till torrläggning af vattensjuka marker.

Den förändring, som med detta anslag vidtogs vid 1883 års riksdag har dock visat sig icke vara lycklig för Norrland. Förut erhöles delsanslag utan betalningsskyldighet, dels lån på billiga villkor *till understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afsågo att minska frostländigheten*, men i hvilka odling vanligen torde hafva ingått. Kongl. Maj:t:s proposition och Riksdagens beslut 1883 stämde deremot öfverens deruti, att understöd för sådana företag skulle lemnas i form af anslag och icke såsom lån samt att företaget skulle afse uteslutande frostländighetens minskande, och att der odling kunde ske, de intresserade skulle hänvisas till den samma år bildade stora odlingslånefonden, och ett belopp af 100,000 kronor anvisades nu till *torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som utan att kunna med fördel odlas, sprida frostska-*
der öfver omkringliggande nejder.

Skilnaden ligger, som Riksdagen behagade finna, deruti, att förut kom detta anslag till godo sådana aftappningar, som *företrädesvis afsågo att minska frostländigheten utan afseende på*, om marken var af beskaffenhet att kunna odlas efter torrläggningen, hvaremot numera detta anslag endast tilldelas torrläggningsföretag å sådana vattensjuka marker, *som icke kunna med fördel odlas.*

Kongl. Maj:t har tolkat denna senare lagbestämmelse så, att alla myrar, der marken af den ingenjör, som anställt undersökningen, förklarats odlingsbar, varit att hänföra till dem, som kunna *med fördel* odlas, och denna tolkning torde nog hafva sitt berättigande, då hänsyn toges så väl till tendensen vid tillfället, då denna bestämmelse infördes, hos både Kongl. Maj:t och Riksdagen, som till det sammanhang med motiveeringen, hvaruti beslutet måste tänkas stå.

Detta kan emellertid för Norrland blifva ganska ödesdigert.

För den vid norrländska förhållanden obekante kan det synas helt naturligt, att aftappningar å odlingsbar mark hänvisas för understöd till odlingslånefonden och att i sådant fall ingen hänsyn toges till myrens frostspridande egenskap, enär ju, enligt begrepp, hemtade från erfarenhet om förhållandena i mellersta och södra Sverige, aftappning af sådan mark betalar sig sjelf, och det lån, som fås ur odlingslånefonden, ytterligare gynnar företaget.

I Norrland ställer sig emellertid frågan på annat sätt.

Odlingsbar mark behöfver norrländingen icke gå ut i myrarne att söka, sådan har han ändock i öfverflöd; men han kan ej med fördel bruka den jord, han har under plog, och har således intet skäl öka den, så länge en närbelägen myr sprider frostens härjningar öfver hans fält. Att utdika denna är således för hans jordbruk ett lifsvilkor,

och frostspridarens undanrödjande hans enda afsigt härmed, honom likgiltigt om mossen är mer eller mindre god.

Odlingslånefonden kan han dock icke begagna sig af, ty han kan icke åtaga sig att odla de tusen tunnland, hvaraf myrtrakterna bestå, blott därför att han får låna penningar på billiga villkor till upptagningen af hufvudikena, och den fond, som just är afsedd för det ändamål, han vill vinna, frostländighetens minskande, får han icke del af såvida icke hans myr skulle höra till det i Norrland sällan förekommande slag, der jorden efter aftappningen icke duger till odling.

Det är emellertid af sådan vikt för Sveriges nordliga provinser, att myrutdikningar till klimatets förbättrande företagas i stor skala, och det är af den vikt för hela landet, att de rika källor till odling och välstånd, som ligga i Norrlands i allmänhet bördiga jord icke hämmas, att Riksdagen, då uppmärksamheten derå fästes, bör beakta de förhållanden, som härpå hafva inflytande.

Det är en annan form för, eller rättare titel på anslaget till myrutdikningar för frostländighetens minskande, som är nödvändig, om anslaget skall komma Norrland till gagn, och det är Norrland, som bäst behöver det, och för hvilken del af landet det väl förnämligast har afsetts.

Men äfven beträffande beloppet vilja vi hos Riksdagen anhålla om en ökning, ty då det villkor, som hämmat användandet af denna fond borttages, så är visst, att de nu anslagna 100,000 kronor äro mycket otillräckliga; ändamålet är så viktigt och de derpå använda medlen komma hundrafaldt igen, så att betänkligheter i detta hänseende icke böra finnas.

Med anledning af hvad vi här ofvan haft äran anföra få vi hos Riksdagen vördsammast föreslå,

att Riksdagen ville till understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, *som företrädesvis afse att minska frostländigheten*, för år 1886 anvisa ett till 200,000 kronor förhöjdt belopp.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1885.

<i>Will. Farup.</i>	<i>P. A. Hellgrén.</i>	<i>Gunnar Eriksson.</i>
<i>O. N. Wagnius.</i>	<i>Johan Nydahl.</i>	<i>Ant. Markstedt.</i>
<i>P. G. Näslund.</i>	<i>Gust. Hæggström.</i>	<i>P. Näsman.</i>
<i>Eric. Öberg.</i>	<i>J. W. Lindh.</i>	<i>Er. Petter Jonsson.</i>
<i>P. O. Eriksson.</i>	<i>Nils Wallmark.</i>	<i>G. O. Tundal.</i>
